

Kainuu

Mä vuorell' seisoin Vuokatin, ihailin maisemaa, ihastuin sekä huudahdin: "Oi kaunis Kainuunmaa!" Tunturihuiput korkeat kaukaa nyt sinersi, ja kalliokuilut huimaavat mun alla ammotti. **Ja vaaranrinteet metsäiset kylvineen, peltoineen, ja järvet heleet siniset kauneine saarineen.** Sen kaiken säteillessä näin mä aamuaurin gon, ja riemun tunsin syömessäin: **"Tää Suomenmaata on!"**

Eino Leino 1890

Kainuu ja sen yhdeksän omaleimaista kuntaa muodostavat värikkään kokonaisuuden puhdasta luontoa, rikasta kulttuuria ja historiaa, monipuolista tekemistä, nykyaikaisia palveluja ja huippuosaamista useilla eri aloilla.

Kainuussa ovat puhaltaneet positiiviset tuulet jo vuosien ajan ja näkymät ovat valoisat myös tulevaisuudessa. Muun muassa työttömyys on laskenut rajusti, ja usko tulevaan talouskehitykseen on vahva.

Talvivaaran nikkelikaivoksen rakentaminen Sotkamoon ja maakunnassa tehtävät mittavat matkailun investoinnit sekä kansainvälistyminen luovat konkreettista uskoa Kainuun positiiviseen kehitykseen niin paikallisille kuin maakunnan ulkopuolella asuvillekin. Talvivaara työllistää suoraan noin 400 henkilöä, mutta sen imussa on arvioitu syntyvän jopa tuhat uutta työpaikkaa maakuntaan elämys-tuotannon ja matkailupalveluiden tarjoamien työpaikkojen lisäksi.

Kainuu on noussut median tietoisuuteen alueelle tehtyjen suurten investointien lisäksi myös kotimaisen formulalupauksemme Heikki Kovalaisen myötä. Suomussalmelta maailman autoilueliittiin ponnistanut nuori formula-autoilija on yksi niistä harvoista suomalaisista, jotka ovat

saaneet kunnian osallistua kilpa-autoilun kuninkuusluokkaan, Formula-ykkösiin.

Belgian kokoinen Kainuu on tänä päivänä asuinpaikkana lähes 84 000 suomalaiselle. Vaikka väestömäärä ei olekaan järin suuri, Kainuussa on elämää enemmän kuin osaisi odottaakaan. Nähtävää, kuultavaa, maisteltavaa, haisteltavaa ja koettavaa Kainuusta löytää kaikkina vuodenaikoina.

Hyvät liikenneyhteydet muualle maahan ja sijainti keskellä Suomea ovat luoneet Kainuulle luonnolliset onnistumisen mahdollisuudet. Maakunnan halkaisee viitostie ja juna kulkee alueen läpi etelästä pohjoiseen ja takaisin useita kertoja päivässä. Nopeimmillaan Kainuusta pääsee Etelä-Suomeen noin tunnissa ja Eurooppakin on lähellä Oulun vilkasliikenteisen lentokentän ja sujuvien vaihtoyhteyksien ansiosta. Suomen ja Venäjän välinen rajanylitys-

paikka Vartius-Lytta sijaitsee noin tunnin ajomatkan päässä Kajaanista.

Kivikaudelta lähtien kainuulaiset ovat osanneet ammentaa hyvinvointia ja rikkautta luonnosta. Jokapäiväinen ruoka, vaatteiden ja tarvekalujen raaka-aineet tai kauppatavarana käytetyt eläinten nahat sekä terva on saatu vaaroilta, metsistä ja järvistä tai kasvatettu omilla pelloilla.

Tänä päivänä maakunnan omiksi symboleiksi nimetyt kanerva, kuukkeli, norssi ja vihreä kivi muistuttavat kainuulaisia, mistä meidät on tehty. Luonto antaa maakunnalle sen itsenäisen identiteetin, sitkeyden ja sisukkuuden siemenen tänäkin päivänä.

Kainuun maakunta -kuntayhtymän tavoitteena on tiivis ja yhteen hiileen puhaltava Kainuu, joka turvaa jokaiselle asukkaalleen julkiset peruspalvelut sekä kehittää maakunnan hyvinvointia.

Vuonna 2005 alkaneessa ja 2012 päättyvässä maakuntakoelussa maakunnan ja kuntien välinen työnjako järjestettiin uudelleen. Maakunta sai kunnilta vastuulle muun muassa lähes kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut sekä lukio- ja ammatillisen koulutuksen. Maakunnan ylintä päätösvaltaa käyttää kainuulaisten vaaleilla valitsema maakuntavaltuusto.

Kuntayhtymä vastaa myös maakunnan yleisestä elinkeinopolitiikasta ja alueen kehittämis-

tä siten, että jatkossakin sen asukkaat saavat leipänsä Kainuusta. Tavoitteeksi on asetettu maakunnan elinkeinojen vahvistaminen ja muuta maata nopeampi aluetalouden kasvu. Viimeisimmät tiedot kertovat Kainuun menestyvän monella mittarilla mitattuna muuta maata paremmin. Kuluttajien ja yrittäjien näkemykset tulevaisuudesta ovat Kainuussa koko maan positiivisimmat. Kainuulaisille maakuntakoelun näkyvin muutos entiseen on terveydenhoitopal-

velujen valinnanvapaus. Nyt palvelujen käyttö ei ole enää sidottu asuinpaikkaan, vaan kainuulaisten voi halutessaan asioida vaikka naapurikunnassaan.

Kuntayhtymän sosiaali- ja terveystoimialaan kuuluvat alueen kahdeksan kunnan palvelut lasten päivähoitoa lukuunottamatta. Palvelut on jaettu asukkaiden tarpeiden mukaisesti kolmeen osaan: lähipalveluihin, joita ovat muun muassa vanhusten kotipalvelu,

seudulliset palvelut sekä keskitetyt maakunnalliset palvelut, kuten erikoissairaanhoido.

Kuntayhtymän koulutustoimiala vastaa toisen asteen koulutuksen järjestämisestä maakunnassa. Sen tavoitteena on taata lukio- ja ammatillisen koulutuksen saatavuus koko Kainuussa sekä koulutuksen korkea laatu. Lukiokoulutusta järjestetään neljässä eri tulosyksikössä seitsemällä paikkakunnalla.

Ammatillisen koulutuksen toteuttamisesta vastaa kokonaisuudessaan Kainuun ammattiopisto. Toiminnallisesti ja taloudellisesti valtakunnallisessa vertailussa ansioituneessa ammattiopistossa on valittavana kaiken kaikkiaan kuusi koulutusala ja noin 30 erilaista koulutusohjelmaa ja tutkintoa.

Kuntayhtymän suunnittelu- ja kehittäminen tulosalueen tehtävänä on laatia maakuntasuunnitelma ja -ohjelma sekä maakuntakaava. Tulosalueelle kuuluvat myös EU:n rakennerahasto-ohjelmien koordinointi ja valmistelu sekä hankevalmistelu. Elinkeino- ja valmistelun sekä toimintaympäristön muutosten arviointi ja kansainvälinen yhteistoiminta kuuluvat myös suunnittelu- ja kehittäminen tulosalueen tehtäviin. Näiden tehtävien lisäksi tulosalue vastaa myös kuntayhtymän oman toiminnan ja talouden suunnittelusta.

Sunit

Kainuun ICT- ja elektroniikkateollisuuden juuret ovat syvällä puunjalostusteollisuudessa, jonka aallonharjalla on syntynyt metsäteollisuudelle ja mittaustekniikalle hyödyllistä huippuosaamista. On tarvittu ajopiirtureita ja telematiikkaa tai ohjelmistoja puuntyöstöön tai kuljettamiseen suunniteltuihin laitteistoihin.

Perustaa ICT-alan yrityksille petasi erityisesti 1970-luvulla voimakkaasti elektroniikkaan panostanut metsäyhtiö Kajaani Oy. Tärkeimpiä vientituotteitamme ICT- ja elektroniikka-alalta ovat tänä päivänä ajoneuvotietokoneet ja erilaiset mittalaitteet. Kajaanissa toimii myös arvostettu mittalaitelaboratorio.

Kainuun ICT- ja elektroniikka-alan yrityksissä työskentelee noin 2500 kainuulaista. Alan merkitys kasvaa tulevaisuudessa entisestään, sillä teollisuuden aloista juuri ICT- ja elektroniikkala ovat metallialan ohella lisänneet liikevaihtoaan ja henkilöstöään Kainuussa. Alan yritykset soveltavat uusinta teknologiaa sekä tekevät erilaista tutkimus- ja kehitystyötä muun muassa ohjelmistojen, tietojenkäsittelyn, suunnittelun sekä valmistuksen, tuottamisen ja konsultoinnin alueilla. Merkittävä ansio alan kasvuun on Kainuun tarjoamissa monipuolisissa koulutusmahdollisuuksissa.

Sunit Oy on johtava valmistaja korkeatasoisten ajoneuvotietokoneiden saralla. Sunitin valmistamat laitteet on tehty kestäväksi muun muassa kosteuden-, lämmön- ja sähköjännitteen äkillisiä muutoksia.

Luotettavuutensa ansiosta Sunitin tuotteita käyttävät esimerkiksi poliisilta, pelastuslaitoksilta, takseista sekä linja- ja kuorma-autoista. Sunit on lisäksi kehittänyt useita erilaisia ajoneuvotietokoneisiin liitettäviä lisävarusteita, kuten esim. taksikäyttöön multimedijärjestelmän, johon kuuluu tv, dvd ja radio.

Ebsolut

Ebsolut Oy on ohjelmistokehityksen palveluyritys, joka tuottaa tietoteknisiä ratkaisuja esim. ajoneuvoihin. Yhtiön tuotteina ovat taksamittari-ohjelmisto (Sunit Taximeter STM) ja kuljetusten ohjausjärjestelmä (EMobile Kuljetus). Ne perustuvat mm. langattomaan tiedonsiirtoon, satelliittipaikannukseen ja digitaalisten karttojen hyödyntämiseen. Tuotteet liittyvät tiedonvälitysräjäpinnoin asiakasyritysten omiin tietojärjestelmiin. Myös ohjelmistoalihankinta- ja projektipalvelut muodostavat merkittävän osan Ebsolut Oy:n liiketoiminnasta.

Vaikka Ebsolutin toiminta on täynnä monimutkaista sanastoa, on yrityksen toiminta-ajatus yksinkertainen: asiakkaiden menestyminen Ebsolutin tuotteiden ja osaamisen avulla.

Transtech

Transtech Oy on suomalainen kiskokalustotoimittaja ja konepajatuotteiden sopimusvalmistaja. Otanmäessä sijaitsevassa Transtechin tehtaassa tehdään yhtiön lippulaivoja, joita ovat kaksikerroksiset InterCity- ja makuuvaunut.

Konepajatuotteiden sopimusvalmistuksessa Transtech keskittyy keskiraskaisiin hitsattuihin metallirakenteisiin sekä niiden pintakäsittelyyn, varustelemiseen ja testaamiseen käyttövalmiiksi tuotteiksi saakka.

Yhtiön liikevaihto vuonna 2007 oli 64 milj. euroa ja henkilöstöä on noin 450 henkilöä. Otanmäen tehdas on teräksen käyttäjänä telakoiden jälkeen Suomen suurin yksittäinen konepaja.

Suokone

Metalliteollisuus on aina ollut merkittävä työllistäjä Kainuussa. Kaivostointa aloitettiin jo 1950-luvulla ja 80-luvulla junavaunujen itävienti eli kukoistuskauttaan.

Transtechin tehtailla valmistetaan ja viimeistellään vielä tänäkin päivänä muun muassa kaikki Suomen rautateiden modernit, kaksikerroksiset InterCity-junavaunut. Korkealaatuisen kiskokaluston valmistuksen sekä siihen liittyvän alihankinnan lisäksi Otanmäessä on konepajateollisuutta.

Myös Kainuun muu metalliteollisuus on vahvalla pohjalla. Kainuussa valmistetut turvetuotanto- ja jätteenkäsittelylaitteet sekä erilaiset teollisuuden kunnossapitolaitteet löytävät tienensä joka puolelle kotimaatamme sekä maamme rajojen ulkopuolelle.

Suokone Oy on Sotkamon Vuokatissa sijaitseva konepajayritys, joka on erikoistunut turvekoneiden ja murskausjyrsimien tuotantoon. Yritys on perustettu vuonna 1971. Yritys sai keksijäpalkinnon suokoneiden kehittämisestä vuonna 1976. Innovointi on edelleen merkittävä voima Suokoneen menestykselle.

Tällä hetkellä Suokoneen tuotteita viedään säännöllisesti 20 eri maahan kaikille mantereille.

Kainuu on aina elänyt metsästä ja metsä on ollut osa identiteettiämme. Puuta on käytetty niin ruoanvalmistukseen ja lämmitykseen kuin huonekalujen, talojen ja karjasuojien rakentamiseenkin.

Puusta on valmistettu hienointa paperia sanoma- ja aikakauslehtikäyttöön ja siitä on poltettu tervaa maailman meriä seilaavien purjelaivojen kyllästysaineeksi. Tänäkin päivänä yli 90% Kainuun pinta-alasta on metsää, joten metsä ja puu näyttelevät merkittävää roolia myös nykyajan kainuulaiselle.

Puualan osaamiskeskittymä, Kuhmon Woodpolis, on perustettu kainuulaisen puuosaamisen kehittämiseksi. Tulevaisuuden haasteeksi Kainuun metsäteollisuudelle on asetettu jalostusasteen nostaminen raaka-aineesta lopputuotteeksi. Kuhmon Woodpolis tähtää uusien keksintöjen ja järjestelmätuotteiden kehittämiseen puurakentamista silmällä pitäen.

Talvivaara

Talvivaaran Kaivososakeyhtiön Talvivaaran kaivos on käynnistämässä tuotantoaan suunnitelmien mukaisesti vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä. Yhtiö saavutti useita virstanpylväitä toiminnassaan ja kaikki kaudelle asetetut tärkeimmät tavoitteet. Talvivaaran mineraalivarannot ovat olleet tiedossa jo vuosia, mutta sen hyödyntäminen mahdollistui Talvivaaran kehittämän uuden bioliuotusmenetelmän ansiosta. Kaivoksen päätuotteet ovat nikkeli, sinkki, koboltti ja kupari.

Vuoden 2007 lopussa Talvivaaran Kaivososakeyhtiöllä oli 75 työntekijää kaivoshankkeen valmistelu-tehtävissä ja kaivostyömaalla urakoitsijoiden palveluksessa yhteensä lähes tuhat henkilöä. Täydessä tuotannossa Talvivaara työllistää noin 400 työntekijää, epäsuorasti yli 1 000.

Tolarock

Tolarock Oy on maanalaiseen kaivostoimintaan erikoistunut yritys. Monipuolinen kalusto sekä kokenut ammattitaitoinen henkilöstö takaavat sen, että yritys kykenee toimimaan monipuolisesti maan alla. Maanalaisten tunnelien louhinta ja niiden tukemiseen liittyvät tehtävät ovat Tolarockin ominta alaa. Yrityksessä työskentelee 25 henkilöä ja toiminta-alueena on koko Suomi.

Kainuusta on löydetty merkittävästi erilaisia malmeja, teollisuusmineraaleja ja rakennuskiveä. On laskettu, että raaka-aineita löytyy vuosikymmenten teollista tuotantoa varten. Maaperässä on runsaasti talkkia, kalkkia ja kaoliinia sekä vuolukiveä, liuskeita ja graniittia timanttien, nikkelin ja kullan lisäksi.

Kivi- ja kaivannaistuotteiksi lasketaan myös erilaiset sorat, murskeet, värirouheet sekä turve ja muut maa-ainekset.

Kainuussa kivi- ja kaivannaistoimiala kehittyi kovaa vauhtia ja viidessä vuodessa tavoitteena on yhteensä 3500 työpaikkaa ja 600 miljoonan euron liikevaihto. Varsinkin Talvivaaran nikkeli-kaivoksen vaikutus Kainuussa tulee olemaan merkittävä.

Maakunnalle Talvivaaran merkitys on suuri. On arvioitu, että Talvivaaran tuotanto on kolme prosenttia koko maailman nikkeli-tuotannosta. Kaivos on Suomen toiseksi suurin työmaa Oikiluodon ydinvoimalan jälkeen. Työllistämismäärän lisäksi alueen kivi- ja kaivannaistoimialan liiketoiminta- ja markkinointiosaaminen sekä kansainväliset yhteydet ovat lisääntyneet huomattavasti ja kehittyvät entisestään tulevien vuosien aikana.

Kainuu on täynnä elämyksiä ympäri vuoden. Monipuolisimmat mahdollisuudet niihin tarjoaa luonto kaikissa eri muodoissaan. Suurpedot, raikkaat havumetsät, kirkkaat vesistöt, Euroopan viimeiset erämaat, monipuoliset aktiviteetit ja tekemisen paljous, omaleimainen historia ja perinteet, selvät vuodenaikojen vaihtelut ja ympärivuotisuus ovat Kainuun valttikortteja.

Kainuu koostuu yhdeksästä kunnasta: Kajaanista, Hyrynsalmesta, Sotkamosta, Suomussalmesta, Kuhmosta, Puolangasta, Paltamosta, Vaalasta ja Ristijärvestä. Tänä päivänä kunnat tunnetaan niiden sisälle syntyneistä matkailukesuksista, aktiviteeteista ja tapahtumista. Muun muassa Sotkamossa on kansainvälinen lomamaailma Vuokatti ja Hyrynsalmella pelataan suo- ja umpihankipotkupallon maailmanmestaruuksista. Paltamossa on maamme kaunein golfkenttä ja Kainuun merenä tunnetun Oulujärven tarjoamat virkistysmahdollisuudet. Puolangan maamerkinä kohoaa komea Paljakka upeine rinteineen ja Kuhmon ja Suomussalmen puhtaat havumetsät ja kirkkaat vesistöt muodostavat varsinkin Keski-Euroopassa tunnetun kauniin Kainuun Taigan.

Kainuun elämystuotantoalan kehitys on kovassa vauhdissa: joka puolella Kainuuta maajoituskapasiteettia kasvatetaan vastaamaan matkailun tarpeita. Kainuun matkailualueet Vuokatti, Ukkohalla ja Paljakka, Wild Taiga maakunnan itärajalalla ja Oulujärven alue tekevät yhteistyötä maakunnan kansainvälistämiseksi ja ulkomaisten matkailijoiden määrän kasvattamiseksi.

Tulevaisuuden haasteina ja kehittämisen lähtökohdina maakunnan elämystuotantoalalla on tämän tarjonnan tuotteistaminen matkailijalle sopiviksi elämys- ja kokemuspaketeiksi. Matkailun lisäksi elämystuotantoalaan luetaan mukaan kulttuuri ja liikunta.

Vahva-arominen riista, maukkaat kalat, erilaiset marjat ja sienet ovat aina kuuluneet kainuulaiseen ruokapöytään eri muodoissaan. Niistä ovat syntyneet niin arkiset ateriat kuin taidokkaasti valmistetut juhlamenukin. Kainuulaisiin perinneruokiin luetaan mukaan myös juustoleipä, jota tarjotaan lämpimänä jälkiruokana lakkahillon kanssa tai sellaisenaan.

Leipä ja erilaiset teokset ja leivonnaiset ovat nostaneet maakunnan ruokakulttuurin arvoonsa. Pekka Heikkisen puu-uunileipä ja Kuhmon rönttönen tunnetaan kaikkialla maassa. Leipämaakunnan mainetta ovat olleet nostamassa myös erilaiset piirakat ja kukot.

Kainuulaisen elintarviketoimialan menestys perustuu kainuulaisten raaka-aineiden puhtauteen. Arvostus hyvää ruokaa kohtaan on nostanut myös elintarvikealan osaamista. Alueella on useita lukuisia elintarvikealan yrityksiä, jotka valmistavat tai jatkojalostavat luonnon raaka-aineita loppukäyttäjille tai alueen ravintoloiden käyttöön.

Laadukkaista ja maistuvaa ruokaa tarjoavista ravintoloista sekä paikallisista pienistä elintarvikealan yrityksistä ja niiden tarjoamista maistuvista ruoka-aarteista on tullut myös yksi maakunnan matkailun vetovoimatekijöistä.

Kainuulaiset ovat aina arvostaneet perinteikästä, konstailematonta ja maukasta ruokaa, jossa luonnosta saadut puhtaat raaka-aineet pääsevät kunnolla oikeuksiinsa.

Tämän päivän hektisessä arjessa elävät ihmiset etsivät yhä useammin hengähdystaukoa kiireestä rentoutumisen, liikunnan, hemmottelun ja hoitojen parista.

Hyvinvointia voi Kainuussa hakea sekä keholle että mielelle myös luonnosta: puhtaasta ilmasta, kirkkaista vesistöistä, raikkaista metsistä, vaihtuvista vuodenaajoista, eläimistä ja kasveista.

Kainuussakin erilaisten hyvinvointipalvelutuotteiden kysyntä on kasvanut ja alueen tarjoamille palveluille on suotuisat kasvunäkymät. Kysyntää on lisännyt ikääntyvä väestömme.

Nykyaikaisten hoito- ja hoivapalveluiden rinnalle on markkinoiden kypsymisen myötä otettu myös vanhoista kainuulaisista perinteistä kumpuavia hyvinvointipalveluja. Tuhansien vuosien takaa tuovat tuulahduksia nykypäivään saunomisrituaalit kylpylöiden höyrysaunoissa, erilaisissa altaissa ja kylpytynnyreissä sekä kasvien parantavia ominaisuuksia hyödyntävät kylvyt.

Kainuu on hakenut hyvinvointihankkeiden avulla alueellisten hoivayritysten verkottumista ja tätä kautta uusien korkealaatuisten palvelukokonaisuuksien kehittämistä ja tuottamista koko maakunnan hyväksi.

Kajaanin ammattikorkeakoulussa voi opiskella hyvinvoinnin, tieto- ja viestintäteknologian, liiketoiminnan ja matkailun aloilla. Kajaanin opettajankoulutusyksiköstä valmistuu kasvatusalan monipuolisia ammattilaisia luokanopettajiksi. Koulutuksen painopisteinä ovat mm. liikuntakasvatus ja erityispedagogiikka.

Kajaanin yliopistokeskus tutkii ja kouluttaa sekä edistää tutkimustulosten tehokasta siirtämistä elinkeinoelämälle ja alueen kehityspolitiikasta vastaaville. Erityisosaamisalueina ovat kasvatus-tieteen, aikuiskoulutuksen, biotekniikan, liikuntateknologian, mittaustekniikan ja tietojenkäsittelytieteiden koulutus sekä humanistis-yhteiskunnallinen koulutus ja tutkimus.

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen toteuttamisesta sekä nuorille että aikuisille vastaa Kainuun ammattiopisto noin 30 eri koulutuslalla.

Eri puolilla Kainuuta aktiivisesti toimivat kansalaisopistot ja Kainuun Musiikkiopisto tarjoavat paikallisille asukkaille mahdollisuuksia monipuolisten tietojen ja taitojen opiskeluun sekä vapaa-ajanharrasteisiin.

Koko maan mittapuussa Kainuun Prikaati on merkittävä kouluttaja, sillä se on varusmiesmäärältään yksi Suomen suurimmista joukko-osastoista. Prikaatilla suorittaa varusmiespalvelustaan vuosittain noin 4000 varusmiestä. Samalla se on yksi suurimmista työnantajista Kainuussa.

Kainuu tarjoaa opiskelu- ja koulutusmahdollisuuksia niin toisen asteen ammatilliseen koulutukseen kuin korkea-asteen jatko-opintoihinkin. Kainuussa koulutetaan asiantuntevaa työvoimaa alueen yritysten tarpeisiin ja elinkeinoelämän palvelukseen useissa oppilaitoksissa ja kouluissa.

Kainuun maakunta -kuntayhtymä
PL 400, 87070 Kainuu
Käyntiosoite Kauppakatu 1, Kajaani
puh. (08) 6155 41 / vaihde,
faksi (08) 6155 4260
s-posti: kirjaamo@kainuu.fi
www.kainuu.fi

Kainuun kartta

